

מחווה לג'יין גודול

ג'יין גודול, הפרימטולוגית החלוצית ששברה מוסכמות כשחיה לצד שימפנזות בטבע והפכה לקול גלובלי למען חמלה כלפי כל היצורים החיים, הלכה לעולמה בגיל 91. היא נפטרה ב-1 באוקטובר 2025 מסיבות טבעיות במהלך סבב הרצאות בקליפורניה.

בתקופה שבה חוקרים נהגו להוציא בעלי חיים מסביבתם הטבעית כדי לחקור אותם במעבדות סטריליות, גודול בחרה בדרך אחרת. ב-1960 היא צעדה אל יערות גומבה סטרים בטנזניה ונכנסה לעולמם של השימפנזות בתנאים שלהם. היא חיה בפשטות, קרוב לאדמה, וזכתה בהדרגה באמונם של היצורים הבראיים שהכירה לא כדגימות מחקר, אלא כשכנים, קרובי משפחה ושווים.

תגליותיה – שהשימפנזות מייצרות ומשתמשות בכלים, מתאבלות על מותיהן, מפגינות רוק ואכזריות וחיות ברשתות חברתיות עשירות – שינו את המדע. אך מעבר לכך, שיטתה נשאה אמת רוחנית בלתי מפורשת: שבעלי חיים אינם אובייקטים נחותים למחקר, אלא יצורים שותפים בעלי חיים פנימיים, כבוד וחלק במארג הקדוש של הקיום.

גודול אמרה לעיתים קרובות שהבנה דורשת אמפתיה לא פחות מאשר אינטלקט. אמונה זו – שהחמלה היא צורה של ידע – הניעה את חייה המאוחרים כשומרת טבע ופעילה. היא ייסדה את **מכון ג'יין גודול** ואת תנועת הנוער **שורשים ונבטים**, וקראה לדורות חדשים לפעול להגנת בעלי החיים, האנשים והכוכב.

מורשתה סייעה להבטיח הגנות וזכויות חדשות לקופי האדם הגדולים בתחומי שיפוט רבים. אך אולי המתנה הגדולה ביותר שלה הייתה לעורר מחדש באנושות תחושת קרבה לעולם החי. היא הראתה שחיים בהרמוניה עם הטבע אינם חלום רומנטי, אלא אחריות מוסרית – הד שמהדהד במסורות רוחניות ובפילוסופיות מוסריות הרואות בבעלי החיים בני לוויה קדושים במסע החיים.

היא זכתה להכרה רבה – היא מונתה **לשליחת שלום של האו"ם**, קיבלה אינספור פרסים בינלאומיים והשפיעה על מיליונים באמצעות ספריה והרצאותיה. אך הכבוד הגדול ביותר שלה עשוי להיות האנשים הרבים שבעקבותיה הפסיקו לראות בעיני חיה "האחר", אלא השתקפות של הניצוץ האלוהי שאנו חולקים.

היא מותירה אחריה יערות שעדיין נושמים, שימפנזות שעדיין מוגנות וקהילה אנושית שהשתנתה לנצח בזכות אומץ לבה, ענוותה וחזונה של חמלה. למידע נוסף על חייה ולתמיכה במורשתה, בקרו באתר [./https://janegoodall.org](https://janegoodall.org).